

JESENSKA LITERARNA ŠOLA NA POLŽEVEM

Čas je ubožen za poezijo, a pesniki se radi družijo

Šolniško ime iz zgornjega nadnaslova skriva v sebi vse kaj drugega kot klasično šolo, kakršno poznamo iz osnovnošolskih, najstniških in študentskih let. pravzaprav bi to šolo, ki je od 12. do 14. oktobra letos potekala na Polževem, lažje imenovali družabno srečanje, ki je bilo razdeljeno na zabavnejši, sproščenejši del in na sam »šolski« del. Taka literarna šola je po svoje dokaj paradoksalna ustanova, vendar na eni strani nadgrajuje klasično šolo, na drugi pa zadovoljuje interese, ki se kaže v splošnem porastu ukvarjanja mladih z literaturo. Ti mladi pa, polni čustev in zagnanosti, nemalokrat zgubljajo svojo energijo, ker ne obvladajo strokovnosti tega posla; vse premalokrat se zavedajo, da kvalitetno literarno ustvajati pomeni naravnost poklicno in erotično predanost temu poslu.

Ideja za tako šolo se je porodila ob podobni, vendar celotenski literarni šoli, ki jo Zveza kulturnih organizacij Slovenije organizira v Radencih. Taka šola se težko udeležita več kot dva udeleženci. Če pa jo organiziramo sami, so stroški za organizacijo dokaj majhni, obenem pa se je lahko udeležijo tudi tisti, ki se ne združujejo v Literarnem klubu Grosuplje. Letošnja literarna šola na Polževem, ki jo organizira Literarni klub Grosuplje, je bila že četrta po vrsti. Lahko rečemo, da je že postala tradicionalna. Gostje na literarni šoli so bili vsa ta leta znani literati, publicisti in kritiki kot so: Peter Božič, Tone Peršak, dr. Anton Trstenjak, Štefan Remic, Matej Bogataj, Andrej Blatnik, Tadej Zupančič, Igor Bratož, Lojze Kovarčič. Letos sta bila gosta pesnika Tomaž Salamun, ki ga nekateri štejejo za prelomnega in v tem času enega najboljših slovenskih pesnikov in pa scenarist, pesnik in pisatelj Željko Kozinc, ki je že nekaj časa tudi Grosupeljčan.

Šola se je, ob prisotnosti predstavnikov ZKO Grosuplje in Kulturne skupnosti občine, pričela v petek zvečer z nadvse uspešnim literarnim večerom. Iz ust avtorjev smo slišali nekaj najnovejših še neobjavljenih literarnih del. Svojo najnovejšo prozo sta predstavila Tugo Zaletel in Tamara Doneva, ironične zapiske iz življenja književnikov generacije 60 let nam je prebral Goran Gluvič, nekaj najnovejših pesmi smo slišali od Iva Frbežarja, mlada

Rajka Pervanje iz Kranja je predstavila zanimivo doživljajsko prozo, prav gotovo pa je navzoče močno presenetil ljubljčan Artur Štern, ki je na pamet recital svojo daljšo pesnitev v zanimivem starinskem in za današnji čas nenavadnem jeziku. Opazni so bili tudi prispevki drugih avtorjev.

Vsekakor kvalitetna literaturo in izjemno doživetje kot nalašč za uvod v soboto resni del, ki ga je pričel s pozdravom v imenu predsedstva ZKO Grosuplje Štefan Horvat in nadaljeval Ivo Frbežar z esejem Čemu pesništvo. V zgodovinskem prehodu od predantoničnega »božjega pesnika – maga« pa do današnjega »ubožnega časa za pesništvo« je nanizal razmišljanja cele kope svetovno znanih pesnikov in teoretikov na to temo, ki je naravnost izzivala k pogovoru in ni čudno, da se je potem zunaj, kar pod kostanjem ob mavričnih jesenskih barvah in toplem soncu, razvila živahna diskusija, kjer je imel največ besede, nad Polževim in literarno šolo navdušeni, po duhu večno mladi Peter Božič.

Po odmoru in kosilu se je literarna šola prevesila v popoldanski del z osrednjim gostom Tomažem Salamunom. Vse udeležence je najprej v klenem in preprostem jeziku brez »političnih okraskov« pozdravil župan, oz. kot je v šali dejal Goran Gluvič, da se temu danes reče predsednik skupščine občine, Rudolf Rome in si pridobil simpatije prisotnih. Prav tako se je pozdra-

vom literarni družini pridružila tudi Majda Može, predsednica komiteja za družbene dejavnosti IS občine Grosuplje. Tomaž Salamun je predstavila Darja Pavlič. Nadaljevala sta Goran Gluvič in Tomaž Salamun. V dobrih dveh urah pogovora je bilo moč slišati vrsto misli Tomaža Salamuna; od njegovih začetkov borb samega s sabo in okoljem, pa do današnjih potovanj, uspehov in dela. Z njemu svojsko tankočutnostjo nam je pripovedoval o zapisovanju skrivnostnih trenutkov, popisovanju razpoloženj, vtisov in vrezovanju življenja v verz. S svojo preprostostjo in neposrednostjo je predstavil pesništvo, svoja dela in poglede naravnost očaranemu auditoriju in dokazal, da tudi po tej plati spada med ljudi, ki jim redko najdemo para.

Sredi popoldneva so si udeleženci ogledali film Krč, za katerega je scenarij napisal Željko Kozinc. Po ogledu filma je Željko Kozinc vodil pogovor Mitja Novljan. Udeleženci šole so spoznali scenarij kot literarno zvrst, delo scenarista, Željko Kozinc, razmišljanja pa tudi težave, na katere je naletel ob svojem dolgoletnem literarnem ustvarjanju in delu pri filmu. Pogovor je sklenilo razmišljanje prisotnih o čudnih potih slovenskega filma, pomanjkanju strokovnjakov in šol s tega področja in zato tudi pomanjkanju dobrih slovenskih filmov, tiste dobre je namreč najpogostje ustvaril Čeh, Srb in še kdo drug.

Srečanje se je končalo v nedeljo.

Lahko bi dejali, da je četrto literarno šolo Polževu '90 Literarni klub Grosuplje vzorno organiziral, v strokovnem smislu pa je prav gotovo predstavljala vrhunec dosedaj organiziranih literarnih šol. In da ne pozabimo, veliko težje bi ga organizirali, če ne bi svojega deleža prispevalo trgovsko podjetje Tabor, oziroma enota gostinstva, ki vsako leto ostaja sponzor literarne šole. In prav je, da se jim zahvalimo za gesto in mecenstvo, ki ni ravno pogosto. Udeleženci pa, navdušeni, pravijo da bodo na literarno šolo, pa tudi na Polževu, še prišli.

IVO FRBEŽAR

Sončna jesen je udeležence literarne šole na Polževem, ki so letos razpravljali predvsem o pesništvu, zvalila kar pod kostanj pred hotelom. Na levi strani fotografije sedi Peter Božič, ki je »vodil diskusijo na prostem« in dokazal, da vedno znova uspeva ostati obkrožen z mladimi literati. Povprečna starost udeležencev šole je bila približno 22 let. Udeležili so se je tako osnovnošolci kot učitelji, tako pravi literati in publicisti kot tisti, ki šele začnajo pisati. (Foto: Jean J. Frbežar)

ZBORNİK OBČINE GROSUPLJE 16

Vsebinsko bogat in tehten

Občina Grosuplje je ena od tistih redkih slovenskih občin, ki redno izdajajo svojo gospodarsko, kulturno in zgodovinsko kroniko v knjižni obliki. Zbornik občin Grosuplje je letos dosegel 22 let izhajanja in svoj 16. zvezek ter dokazal trdno zrelost in zanesljivo vsebinsko bogastvo, s katerim se je vrstel v lokalno in vseslovensko zavest.

Letošnja 16. knjiga nadaljuje vsebinsko preizkušeno zasnovano, ki je na kratko označena v podnaslovu. V konceptu področne zgodovinske, gospodarske in kulturne kronike, ki ga uredništvo razume široko in nazorsko odprto, sodi tako strokovno-znanstveno kakor tudi poljudno obravnavanje snovi, ki je vsebinsko ali avtorsko povezana z občino Grosuplje. ZOG je periodična publikacija, ki zadnjih 12 let izhaja dveletno, noče biti aktualna in ažurna v dnevnopolitičnem smislu, čeprav upošteva sprotne dogajanje s svojo tekočo bibliografijo vsega, kar je napisano o občini in njenih občanah, temveč prinaša predvsem tehtnejše obravnave preteklega in sodobnega dogajanja.

Vsebinska je členjena v pet razdelkov. Najprej je zmeraj zastopana Področna zgodovina, ki tokrat prinaša tri obsežnejše teme: Jakob Gallus v domovini, Bambičeva politična, družbena in kulturna kronika vasi Polica v letih 1920–1940 in Radko Polič – družbenopolitični delavec in pisatelj. Razprava Cvetka Budkoviča z veliko akribijo obdeluje vse dosedanje vedenje o še zmeraj

neugotovljenem Gallusovem rojstnem kraju in o njegovem mladostnem izobraževanju v domovini ter se še posebej osredinja na njegovo verjetno šolanje v Stični. Bambičeva kronika je pristen vir za študij lokalne zgodovine, vsebuje pa tudi zanimive oznake političnega in kulturnega življenja na slov. podeželju v bivši Jugoslaviji. Izčrpen oris Poličevega življenja in vsestranskega dela je prvi daljši spis po smrti tega znanega Slovence.

Najbogatejši je v ZOG 16 sklop Naša občina in občani, ki razgrinja sodobno družbeno, gospodarsko in kulturno podobo te občine. Obsega kar 8 člankov na 70 straneh. Tudi v kratki predstavitvi moramo omeniti vsaj nekatere. Popis naravne in kulturne dediščine v občini Grosuplje prvič natančno razgrinja naravne vrednote (hidrološke, drevesne, površinske in podzemeljske geomorfološke) in bogato arheološko etnološko, zgodovinsko in umetnostnozgodovinsko dediščino. Naravnega prostora in ravnarja z njim se loteva zelo temeljit članek o razvoju grosupeljske geodetske uprave. Srednješolci in njihovi profe-

sorski mentorji iz Stične so izdelali medpredmetno raziskavo o družbenih in geografskih značilnostih treh usihajočih hribovskih vasic na občinski meji. Ob že utečeni, prav tako interdisciplinarni, seriji Jakoba Müllerja Kovarčiča in kovači v občini Grosuplje, je v tem razdelku posebej zanimiv spis Franceta Adamiča o Višnjanih v slovenskem športu. Verjetno ni nikjer tako majhnega kraja, ki bi zmogel izjemno generacijo vrhunskih atletov tekačev, kot jo je imela Višnja Gora v zadnjem desetletju pred 2. svet. vojno.

Razdelek Kultura in književnost je vsebinsko dvodelen. Prvi del prinaša strokovne članke s področja literature (Miha Kastelic, Martin Jevnikar), jezikoslovja (krško-muljajski govor) in glasbe (grosupeljske orgle), drugi del pa kratkotrajno izbor izvirne literarne ustvarjalnosti lokalnih avtorjev vseh generacij. To področje ima v občini svoje glasilo in druge načine za polno uveljavljanje.

Tudi kronistični del ZOG 16 je informacijsko bogat. Tokrat so predvsem predstavljeni širše pomembni občani: Fran Kos (znanstvenik), Pavel Perko (pisatelj in duhovnik), Lojze Uršič (profesor in prevajalec), Metod Dular (znanstvenik in gospodarstvenik) in Cvetko Budkovič (profesor glasbe in publicist).

Zadnji razdelek Gradovi je na novo uveden z namenom, da zbira dragoceno snov za temeljitejšo obravnavo. Tokrat prinaša gradivo o Louisu Adamiču, etnološki drobci iz Višnje Gore, bogato bibliografijo vsega, kar je bilo v minulih dveh letih zabeleženega o grosupeljski občini in občanah in bibliografski popis dosedanjih 15 letnikov ZOG z avtorskim in vsebinskim kazalom, ki kaže na 486 doslej objavljenih razprav, člankov in drugega gradiva.

Uredništvo je prepričano, da tudi v prihodnje ne bo manjkalo ne snovi, ne sposobnih oblikovalcev, ne materialne in moralne podpore naših občanov in tudi ne bralcev. S tako mislijo se uredništvo Zbornika zahvaljuje vsem svojim sodelavcem in vsem, ki so ga doslej in ga bodo gotovo še naprej finančno podpirali, obenem pa vabi k sodelovanju vse tiste, ki hočejo z resnim delom s katerega koli domoznanskega področja prispevati k njegovi vsebinski podobi.

Zbornik občine Grosuplje lahko vsak najbolj plemenito podpre tako, da ga bere in spoznava. Zato ga je dobro imeti doma. Kupiti, naročiti, pa tudi izposoditi si ga je zmeraj mogoče v Splošnoizobraževalni knjižnici na Grosupljem, Adamičeva 15, letošnjega pa tudi v nekaterih župniških naših občinah.

MIHAEL GLAVAN

OBČINSKA KNJIŽNICA

Duhovno bogastvo v Koščakovi hiši

Knjižničarjevo delo je pestro, raznobarvno, kot jesensko listje v gozdu. Obiskovalci brskajo po policah, iščejo, sprašujejo: kdo je napisal to knjigo; kje je knjiga Ko lebdijo mize; kako se piše znani skladatelj; kakšne so sodobne bolezni, katera knjiga opisuje žabe; kakšni so problemi onesnaževanja v naši občini; vse o solinah... Knjižničarka išče, rezervira, odpira, zapira knjige, naroča, si izpisuje, hiti od police do police, misli: v kateri knjigi, časopisu bom to našla; ta knjiga je izposojena; pogled v katalog, zapiši v knjigo naročil...

Knjižničarji že nekaj let ugotavljamo, da naši obiskovalci rabijo sodobno knjižnico, informacijski center. Prilagajmo se potrebam, vendar vemo, da nam je pot k takšni knjižnici v sedanjih razmerah vse bolj oddaljena. Sprašujemo se, kaj naj še naredimo na teh 140 m² prostora. Čitalnice ni več, saj na edini mizi, ki je namenjena prebiranju revij, zavijamo knjige – še pet krajevnih knjižnic v občini, ki komaj čakajo na novo knjižno bogastvo. Vsak dan nas obišče okoli 200 bralcev, ki si izposodijo 400–500

knjig, 100 videokaset, časopise, kasete. Kako naj še dokažemo, da je knjižnica nepogrešljiva na poti znanja, izobraževanja, razvedrila? Saj imamo republiške normative, kjer piše, da knjižničar izposodi na leto 10–120.000 knjig. V občini Grosuplje jih izposodi skoraj 22.000. Nekdo odgovori: normativi so napačno oblikovani. Ponovno dokazujemo, analiziramo in upamo skupaj z našimi bralci, da bo tudi za našo knjižnico posijalo sonce.

Cas pa teče naprej. Knjižničarji naročamo, izbiramo lite-

raturu, videokasete, zavijamo, žigosamo, pišemo klasifikacije, izdelujemo kataloge, izposojamo, iščemo, odgovarjamo, mislimo, hočemo prisluniti željam in potrebam našega občana, šolarja, študenta, učitelja, delavca za strojem upokojenca... Nabralo se je že kar velik kup knjižnih novosti – preveč, da bi predstavili prav vse. Zato smo izbrali le nekaj najzanimivejših, ki jih boste našli na pretesnih knjižnih policah.

KNJIŽNE NOVOSTI

I. LEPOSLOVJE

Bradford, B. T.: Dejanje volje
Steel, D.: Zvezda
Patterson, H.: Primi hudiča
Boissard, J.: Čas sproščeniosti
Križnar: O iskanju ljubezni ali
Z biciklom okoli sveta
Kozinc, Ž.: Živ
King, S.: Hujšaj

Novak, B.: Lipa zelenela je
Eco, U.: Fukoovo klatno
Molk, M.: Na očeh
Lavrenčič, L.: Osem križnih
tolarjev
Holt: Indijska pahljača
Štante, M.: S poti po Indiji (poto-
topis)

II. POUČNA IN STROKOVNA LITERATURA

Leibold, G.: Biomedicina
Tomori, M.: Psihologija telesa
Jerič, R.: Zelve v našem domu
Golob, I.: Bonsaj – miniature
v posodah
Orhideje
Caldwell, S.: Igramo šah
Betetto, M.: Hokej na ledu
Zadnikar, M.: Stična
Psihološke pravice otrok
Leljak, R.: Teharje
Radulović, F.: Ljubezni Josipa
Broza
Miti in legende ameriških Indijancev
Ko lebdijo mize
Salamun, I.: Astrologija
Enciklopedija mistika

Malus, M.: Skrivnosti
v zvezdah
Vukašinović-Mikuž, M.:
Nemščina za potovanja in
prosti čas
Komentar kolektivne pogodbe
Ferfila, B.: Markovičev
ekonomski sistem – za in proti
Stanič, G.: Statut delniške
družbe
Beloff, N.: Zapravljena dediš-
čina Josipa Broza

III. OTROŠKA LITERATURA

Mayle, P.: Bajne me je prinesla
štorčija
Zbirka Pet prijateljev
Disney, W.: Izberi si dogodivš-
čino
Kovač, P.: Kaj se komu sanja
Černe, A.: HI, konjiček
Zbirka Kako so živeli (V času
Vikingov, V prazgodovinski
dobi, Zgodovina rimske
vojske...)
Enciklopedija vprašanj in od-
govorov. Kje?
Muster, M.: Pustolovščine Zvi-
torepca, Trdonje in Lakotnika
6., 7., 8. del